

**UCHWAŁA NR XXXV/183/2021
RADY GMINY LELKOWO**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) w związku z art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 821, z 2021 poz. 159, 1006), Rada Gminy Lelkowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w brzmieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lelkowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2022 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jarosław Koziej

Załącznik do uchwały Nr XXXV/183/2021
Rady Gminy Lełkowo
z dnia 21 grudnia 2021 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lełkowo na lata 2022 – 2024

I. Wprowadzenie.

Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Powinna zapewnić poczucie bezpieczeństwa i równowagę emocjonalną dziecku. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, niezaradność, brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się trudności, dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Na terenie Gminy Lełkowo najczęściej pojawiającymi się problemami wpływającymi na zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin oraz niewydolność rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych są: pozostawianie opiekunów bez pracy, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, długotrwałe bezrobocie, choroba alkoholowa opiekunów, samotne rodzicielstwo.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, lecz na wszystkich członkach rodziny, także wówczas kiedy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe jej funkcjonowanie. Dlatego rodziny problemowe wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policję, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych.

Pomoc dziecku i rodzinie jest zadaniem własnym gminy.

Obowiązki gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu swojej funkcji przez:

- a) zapewnienie jej wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

4) finansowanie:

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające,

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, tj.:

- a) 10% wszystkich wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka,
- b) 30% wszystkich wydatków w 2 roku pobytu dziecka,
- c) 50% wszystkich wydatków w 3 roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

Gmina ponosi te wydatki, gdy dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka lub placówce od 01.01.2012 r.

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,

Biorąc pod uwagę powyższe duże znaczenie mają działania profilaktyczne.

Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Lełkowie na lata 2022-2024 jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie pojawienia się problemu oraz ograniczenie sytuacji, w której dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną, a także zapewnienie szybkiego do niej powrotu. Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach:

1.) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2020 r. poz.821 ze zm.),

2.) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),

3.) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.Dz. U. z 2021r. poz. 1249),

4.) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119)

5.) Uchwała Nr XXVIII/170/2018 Rady Gminy Lełkowo z dnia 23 kwietnia 2018 w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo na lata 2018-2028.,

II. Charakterystyka rodzin mających trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci na terenie Gminy Lelkowo.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne było dokonanie analizy problemów społecznych na terenie gminy Lelkowo z uwzględnieniem rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, które nie wykonują funkcji rodzicielskich w należyty sposób.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie wsparciem finansowym: w roku 2020 objął 153 rodziny, co stanowiło 380 osób.

Z bieżącej pracy i obserwacji rodzin korzystających ze wsparcia tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny wiążą się takie zjawiska jak: alkoholizm, przemoc, ubóstwo, bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej, nieprzystosowanie społeczne dzieci i młodzieży – czyli kłopoty w szkole.

Niektóre rodziny nie posiadają wystarczających predyspozycji, by same mogły poradzić sobie w trudnej sytuacji. Na gruncie wychowania bardzo często towarzyszą również inne zaburzenia życia rodzinnego, jak: rozluźnienie więzi między jej członkami, zła atmosfera, niewłaściwe metody wychowawcze, niemożność sprostania kłopotom materialnym, problemy alkoholowe oraz inne dysfunkcje.

Wśród najważniejszych zagrożeń dla rodzin oraz głównymi przesłankami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wymienić należy między innymi:

1. ubóstwo, tj. brak zabezpieczenia podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci pozostających w rodzinie, przekładające się na tzw. „wychowanie w ubóstwie”,
2. bezrobocie, które prowadzi do dysfunkcji życia osobistego, rodzinnego i społecznego, rzutuje na poziom życia i rozwój całego społeczeństwa,
3. bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
4. niepełnosprawność, długotrwałe choroby w rodzinie,
5. uzależnienia w rodzinie; powodujące konflikty małżeńskie, problemy z prawem, niestabilność finansowa, kłopoty z pracą i zdrowiem, zaburzony system rodzinny.

W rodzinach tych brak jest planów życiowych, żyją „z dnia na dzień”. Aspiracje życiowe rodziców i innych członków rodziny są na ogół mało wartościowe społecznie lub nierealne.

Z rozeznania środowiskowego wynika, iż na terenie Gminy Lelkowo wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej.

W roku 2020 roku na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie wydatkował kwotę 114.599,39 zł. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej to 14. Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż zwiększyła się liczba interwencji dotyczących zaniedbań wobec dzieci, w związku z czym wzrosła liczba wniosków do Sądu o wgląd w sytuację rodziny.

Wzrosła również liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, które wymagają pomocy asystenta rodziny. Asystent rodziny wspiera rodzinę w

rozwiązywaniu problemów związanych z wychowywaniem dziecka (pielęgnacja, dbanie o jego rozwój, wypełnianie obowiązków rodzicielskich, kształtowanie nawyku odpowiedzialności). Asystent na bieżąco monitoruje sytuację dziecka w rodzinie, ocenia czy postawy rodzica nie zagrażają bezpieczeństwu dziecka. Prowadzi także pracę z rodziną pod kątem wychowywania dziecka, nawet wówczas, gdy dziecko zostało czasowo zabrane z rodziny. W roku 2020 pracownicy socjalni podejmowali działania interwencyjne we współpracy z kuratorami sądowymi oraz dzielnicowym. Współpraca polegała na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci, oraz diagnozie-ocenie sytuacji dziecka w rodzinie. Z prowadzonych rejestrów pracy socjalnej wynika, iż prowadzona praca socjalna przez pracowników socjalnych na rzecz rodzin problemowych ma na celu niwelowanie już istniejących deficytów, zaniedbań, problemów, jak również przeciwdziałanie powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji i patologii życia całej rodziny i poszczególnych jej członków.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest gwarancją rozwoju społeczeństwa, dlatego też ważne jest wspieranie jej rozwoju, wzmacnianie oraz promocja wartości rodziny. Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków a przede wszystkim rozwoju dziecka. Dzieci są szczególnie narażone na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego też wymagają szczególnej troski i zainteresowania. Dbłość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest podstawowym obowiązkiem rodziny, jak również różnych instytucji zajmujących się edukacją, zdrowiem, bezpieczeństwem w tym także socjalnym.. Dlatego ważny jest rozwój różnych form wspierania dzieci i młodzieży, zapobiegających patologiom, wspierających ich proces wychowania oraz kształtowania odpowiednich postaw społecznych.

III. Cel główny.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022 - 2024. Jego kluczowym celem jest wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, dzięki któremu zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbywanych środowisk.

IV. Działania.

Cel szczegółowy 1

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

Działania	Wskaźniki realizacji działań
1) objęcie dożywianiem wszystkich spełniających kryterium dochodowe wymagających tego dzieci, uczniów szkół podstawowych, i szkół ponadpodstawowych w formie obiadów, na terenie placówek oświatowych.	- liczba dzieci korzystających z posiłków, realizator: GOPS

2) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej w ramach ustawy o pomocy społecznej,	- liczba rodzin objętych pomocą, realizator: GOPS
3) zapewnienie dzieciom wypoczynku letniego	- liczba dzieci korzystających z wypoczynku, realizator: GOPS
4) zapewnienie uczniom pomocy materialnej w formie stypendialnej	- liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia realizator: Urząd Gminy
5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej itp..	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach, - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach, realizator: GOPS

Cel szczegółowy 2

Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Działania	Wskaźniki realizacji działania
1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin, - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, z podziałem na rodziny z dziećmi oraz rodziny których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, realizator: GOPS
2) informowanie o organizowanych szkoleniach dla asystentów rodzin,	- ilość udzielonych informacji na temat szkoleń realizator: GOPS
3) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań, pracy socjalnej	- liczba i rodzaj działań, - liczba rodzin objętych działaniami, realizatorzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, GOPS.
4) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego: - pedagog, - psycholog, - prawnik	- rodzaj poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób i udzielonych porad, Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoła Podstawowa Lełkowo, Szkoła Podstawowa Zagaje, Urząd Gminy Lełkowo

5) wsparcie i pomoc rodzinom przeżywającym problemy przemocy	- liczba niebieskich kart, - liczba udzielonego wsparcia i pomocy, Realizator: Zespół Interdyscyplinarny
6) pomoc rodzin wspierających (w razie potrzeby)	- liczba rodzin wspierających, realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Gminy Lełkowo
7) działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej	Praca ciągła zapewniająca dostęp do służby zdrowia Realizator: Gminny Ośrodek Zdrowia

Cel szczegółowy 3

Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Działania	Wskaźniki realizacji działań
1) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,	- liczba rodzin objętych monitorowaniem realizatorzy: GOPS, Policja,
2) zachęcanie dzieci z rodzin problemowych do uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych ,	- liczba dzieci objętych programem zajęć pozalekcyjnych - liczba dzieci aktywnie uczestniczących w zajęciach, realizatorzy: Szkoła Podstawowa w Lełkowie, Szkoła Podstawowa w Zagajach,

Cel szczegółowy 4

Wsparcie dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności:

1. Koordynacja działań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży.
2. Dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne istniejącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

V. Adresaci programu.

Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Lełkowo, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych u dzieci, doprowadza do niepowodzeń szkolnych i izolacji społecznej.

VI. Zakładane rezultaty realizacji programu:

1. wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach,
2. zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
3. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
4. zapewnienie dożywiania oraz wypoczynku wakacyjnego dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych,
5. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
6. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VII. Zasoby.

Instytucje realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Szkoła Podstawowa w Lelkowie,
- Szkoła Podstawowa w Zagajach,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Braniewie,
- Posterunek Policji w Pieniężnie,
- Urząd Gminy w Lelkowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Lelkowie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie,
- Sąd Rejonowy w Braniewie,
- Zespół Interdyscyplinarny,

VIII. Finansowanie Programu.

Środki na realizację Programu pochodzić mogą z:

1. Budżetu Gminy Lelkowo,
2. Budżetu państwa (programy rządowe, konkursy).
3. Inne

IX. Monitorowanie Programu.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem odpowiedniego systemu teleinformatycznego.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy składa Radzie Gminy w Lełkowie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jarosław Koziej